

2019

6+

Нюр

КЯЗИМ ТУУГЪАНЛЫ-160 ЖЫЛ

ISSN 0207 - 6543

КЕРТИ СЁЗНЮ ЗАМАНЫ

Керти сёзню заманы кетмейди. Ол не заманнга да кертилей къалады. Заман кетеди. Керти сёз къалады. Фахму къалады.

Кязим къартлыгында да сабийча жарсыгъанды, сабийча ийнанганды, сабийча къууанганды. Аны къарт болургъа къоймагъан, сёзюн, фахмусун жангылай тутхан – жүрегинде түрленмеген, түгенмеген сабийлиги эди.

Кязим кеси да сабийли адам эди – 14 сабийни атасы!

Эштада, андан болур эди, суу боюнунда жангыз ёсген тал терекчикге, къыш арбазына къонган чорбат чыпчыкъгъа сёлешгени, жапсарыргъа, болушургъа кюрешгени. Къара парийи бла, къолан ийнеги бла «ушагъы». Сырты жауур эшекчикге жарсыгъаны. «Къонгур ташым, тик къаянган юзюлюп, Энди, харип, терен къолда жатаса» дегени. Адам бла сёлешгенча. Жаны болгъан, жансыз затла да аны

жюрегинде кеслерине ышыкъ таба эдиле. Жылыу ала эдиле. Сабийлиги, жашлыгы, къартлыгы бири бирин тутуп тургъандыла, бирге жашагъандыла.

Бююн да, 160 жыл озгъандан сора, Кязим – Кязимлей къалады – жүз жыл мындан бурунча: къартлыкъгъа хорлатмагъан ышарыуу бла, заман мутхузландыралмагъан сёзю бла, кертилиги бла.

Барын да алгъадан билип тургъанды: дуня да былай турмазын, суу да ызына къайтырын, тюзлюк ёлмезин, чиримезин, аны бир къылыч да кесмезин. Иги сёзге багъа жетмезин.

Мен къалмам – атым къалыр,
Сёзюм, ишим махталыр,
Тюзюм, терсим билинир,
Чамларыма кюлюнюр...

Жарыкъ адам эди. Бушуугъа хорлатмагъан. Жарыкълай да къалгъанды.

БЕГИЙЛАНЫ А.

Мен назмула жазып эртте башлагъанма. Андан бери эки жыйырма бла он жыл болады. Ал заманда мен аланы адамланы тилеклери бла жазыучу эдим. Манга кеси эллилерибиз, башха эллиле да келиучю эдиле. Аладан кими кесини бушуууну, кими къууанчыны юсюнден жыр этерими тилеучю эди. Мен а жыр эте эдим. Мени жырларымы къууанчда, бушууда да жырлай эдиле.

Кертиди, мен ол заманда асламында бушуулу жырла тагъа эдим, нек десегиз, таулуланы жашауларында къууанчдан эсе, бушуу кёп болгъанды.

Кязим.

Нальчик, 1940 жыл, 6-чы июнь

МЕН ГИТЧЕ ЖАШЧЫКЪЛАЙ
окуна кѣп таулу юледе Кязимни атын, назмуларын да аз эшитмегенме. Бир жол бау башында ойнай тургъанымлай, эки къыз челеклери бла суугъа бара, аны назмусун жырлай озгъанлары андан бери эсимден кетмегенди. Миллетни анга суймеклиги аллай бир кючлю эди, ол затха сейир этмей къалыргъа амал жокъду.

Кязимни фахмусундан, акъылындан къайсы уллу болгъанын ангыларгъа къаст этип кюрешиучю эдим. Алай, тюзюн айтайым, ол зат мени къолумдан келмеди – фахму да, акъыл да анга бирча чомарт берилген эди.

Кязим халкъыбызны поэзиясыны отун тиргизген эди. Биз барыбыз да аны поэзиясыны от жагъасында жылынабыз. Ол от жагъа жашауну бек кыйын кюнлеринде да суумай турду.

Пушкин бла Лермонтовдан юреннгенибизча, биз, таулу поэтле, устазыбыз Кязимден дайым юренебиз.

Ол артыкълыкъгъа чыдай билмегенди, зулмучулагъа баш урмагъанды. Поэтни аллай адам

болгъанын тауда къартла энтта да унутмагъандыла.

Кязим, тюзлюкню излеу бла бирге, къоркъмаулукъну да билген киши эди. Фахму бла къоркъмаулукъ бир къаманы эки ауузучадыла. Ол затха Кязимни жашауу, чыгъармалары, адам халы да шагъат боладыла.

Чынтты поэт халкъны жюреги, намысыды, миллет халны, кыйлыкъны бек иги шартлары анда боладыла. Аллай белгили шартсыз уллу назмучу болур амалы жокъду. Кязимни жашауун бла чыгъармаларын сюзгенде, акъылыбызгъа быллай оумла келедиле.

Кязим – кѣп кыйынлыкъ кѣрген, ёмюрледе кесини тилин тас этмей жашагъан жигит халкъыбыздан айырылмазлыкъ жол нѣгерди.

КЪУЛИ
КЪАЙСЫН

Къар кюн арбазыма къоннган чыпчыкъчыкъъза

Жарлы чыпчыкъ, бу къар кюн
Къабышырса арбазда.
Жылы тыгъырыкъ, аш да
Жокъмуд санга дуняда?

Жарлы чыпчыкъ, къыш къыртчин
Сени юшютюп къояр.
Сенлай жарлы бу къар кюн
Къайда жылыныр, тояр?

Бизде да, сени кибик,
Жарлы адам кеп барды.
Жарлы адамлагъа да
Дуня сууукъду, тарды.

Жарлы чыпчыкъ, ма, гыржын
Бурхуланы берейим!
Сени Аллах палахдан
Сакъласын деп тилейим!

Сен, юшюмей, жоюлмай,
Кек жазгъа саулайын чыкъ,
Киштик марлап тутмасын,
Сакъ бол сен, жарлы чыпчыкъ!

Къарыусузну жашауу
Къыйынды бу дуняда,
Душманы кеп болады
Чач тюгюнден башында.

Бу дуняда душманы
Жокъну къайда табарса?
Сакъ болмасанг, керексиз,
Терк жоюлуп къалырса.

Сакъ бол, жарлы чыпчыкъчыкъ,
Жашчыкъла алдамасынла,
Гыржын бурхула атып,
Тузакъгъа салмасынла!

Къар кюнде, сууукъ кюнде,
Жарлы чыпчыкъ, юшюйсе.
Сен, жарлы ексюзлеча,
Юйсюз, ашсыз жюрюйсе.

Мудах болма

Мудах болма, ахшы жаш,
Тюнгюлме игиликден!
Жалан кегет этмеген
Талды - жерге ийилген.

Кереме: хыйла тутуп,
Жолунгу кеседиле,
Жырталла, кенгеш къуруп,
Жыйылып кечегиде.

Инсан жоругъу алай
Фахмугъа зарлыкъ къалмаз.
Жол арытхан бир адам
Аны эсге да алмаз.

Мудах болма не уят,
Ишле, жахиллеге кюл.
Тартхан ёгюзге таякъ
Бегирек тиеди, бил.

Биреу хуна къаласа,
Биреу аны бузаргъа
Хазырды, онг табалса,
Не зат этейик заргъа?!

Ишлеген жангылгъан да
Этеди. Айып туююл.
Жалгъан дау салгъаннга да
Тил тутма сен, къаш туююп!

Къыйын кюн, таугъа чыгъып,
Тегерекге да къара.
Зорлукъ хорлап къояр деп,
Болма, жигит, ауара.

Кязим хажи айтды деп,
Телюлеге да жетдир.
Къайда да бирлик излеп,
Халкъынга ыспас этдир.

Эртте, кеч болса да, халкъ
Чегеди тюзю, терсни.
Келсюзлеге басмай жакъ,
Ал биргенге бу дерсни!

КЯЗИМ – ТАТАРСТАН ЖУРТУНДА

«Кязим – бизни миллет намысыбызды, кьюуанчыбызды, Кавказны бек ахшы поэтлеринден бириди, аны халкъла билрге керекдиле». Къайсынны бу сёзю бир аманатча къалгъанды. Артдан келген тёлюле, ол аманатны толтура, Кязимни атын, сёзюн дунягъа таныта барадыла.

Назмучу туууп, бу дуняда жашап кетгенли 160 жыл толгъан кезиуде аны назму сёзю башха тиллеге энди кёчюрюлюп башлай эсе, кесигиз ойлагъыз ол къаллай Закий адам болургъа керегин! Аны Сёзю къаллай бийик даражада болгъанын! Энди жашап башлагъандан башха туююлду ол.

Кязимни Сёзю, Кеси да алыкъа кёп тиллеге жангыдан ачыллыгъына ишек-сизбиз. Къалай десенг – керти, чынтты, фахмулу сёз, жангы оюм, фикир хар миллетге да бирча багъалыды. Жерден къарагъан жашил халы кюннге тартылгъанча, тюз акъыллы, керти адамны эси, жюреги да иги затха, иги сёзге, кертиликге бурулупду. Аны кюсейди, аны излейди.

Бу кюнледе Кязимни назмула китабы татар тилде чыкыгъаны да аны себеплиди. Назмучуну сёзю – ол халкъны жюрегин ачып, ичине къарагъанча бир затды. Назмучу – халкъын дунягъа танытхан адамды. Ол-бу халкъны таныргъа десе-

РАФИС КОРБАН, поэт, Татарстан Республиканы культурасыны сыйлы ишчиси

ле, чинг алгъа уллу назмучуларын билрге итинедиле.

Китапны татар тилге кёчюрюп басма-лагъан шайыр Рафис Курбанов халкъыбызны да, Кязимни да суйген адамды. Бир ненча кере бизде къонакъда болуп, адамыбыз бла, жерибиз бла да шагъирей болуп, алагъа суймеклигин бу иши бла билдиргенди. Закий Кязимни жюзге жууукъ назмусун ана тилине кёчюрюп (ол санда «Жаралы жугъутур», «Бузжигит» поэмаларын), Татарстанны ара шахары Къазанда къыралны юсю бла китап басмалатхан жаш чынтты къарындашлыкъ иш этгенди.

Китап ариу ичли, тышлыды, ынтышлыды. Къолунга суйюп аласа, жанында жюрютюрюнг келеди. Назмула тынгылы сайлангандыла. Китапны ал сёзюн жазгъан Къарачай-Черкесни халкъ поэти, «Минги Тау» журналны баш редактору Додуланы Аскер болгъанын, бу ишге аны уллу къыйыны киргенин айтмасакъ, дурус болмаз.

Сау болсунла!

САБАНЧЫЛАНЫ Арипа.

*Кязим Мечиев.
Осуят.
Кёчюрген –
Рафис Корбан.
Ал сёзюн
жазгъан –
Додуланы
Аскер.
Къазан.
"Илхам".
2019 ж.*

КЯЗИМ АЛАЙ БАШЛАННГАН ЭДИ

Шыкыда сабий окьутур жер жокъ эди. Кязимни, окьуп башлар чагында, Бызынгыгъа жюрюте эдиле. Аркъаларына кетюрюп. «Бу топалаякъны ким боллукъ сунуп ташыйса ёрге-энишге!» – деп, жумдурукъчукълары бла ол аны ташыгъан адамны аркъасын-аркъасын тые эди. Ташыгъан адам – анасы эди. «Топалаякъ» деп кесине айта эди ол 6-7 жыллыкъ «аппачыкъ». Артда «Акъсакъ Кязим» дерикди – кеси кесине атагъан аты.

Ойнай тургъан жерлеринде тенгчилери аш юлешинген жерге къууулуп кетип, гитче Кязимчик, ала бла тенг чабып баралмай, артха къалып къалгъанында келе тура эди ол сабий муратына жетдирлик атлы да...

Ол кюн чыкъгъан эди туурагъа сабий жашчыкъны кертилик сезими.

Ол кюн эди Кязимчикни сабийликден чыкъгъаны да.

Ол кюн башланган эди Кязим...

Ол кюн берген сёзю бла кеси жашаууна борч алгъан эди. Кертилик борч. Уллу жаш болуп, Къуранны араб тилде окьургъа юйреннгенинде, ол атлы ючюн деп, Къуранны он кере окьуп, сабийлигинде берген сёзюн толтургъанын билебиз да.

Керти айт деди Аллах,
Керти сёз болду диним...

Аллахны сёзюн кесине дин этеди.

Аны алайлыгына шагъат боллукъду ол сабий кюнюнден сора башланган, бюгюн да бошалмагъан, бошалмазлыкъ жашауу.

БЕГИЙЛАНЫ А.

КЯЗИМНИ ЭЛИ

Атам Азербайджандан бир келгенинде (саулугьуна кьаратыргьа барып): «Анда да Шыкьы» деген жер бар кёреме! – деп, уллу сейирсиннгенин айта эди. Мен кеч билген эдим «шыкьы» деген сёз Тюрк Дуниясында жюрюген эрттегили сёзюбюз болгьанын.

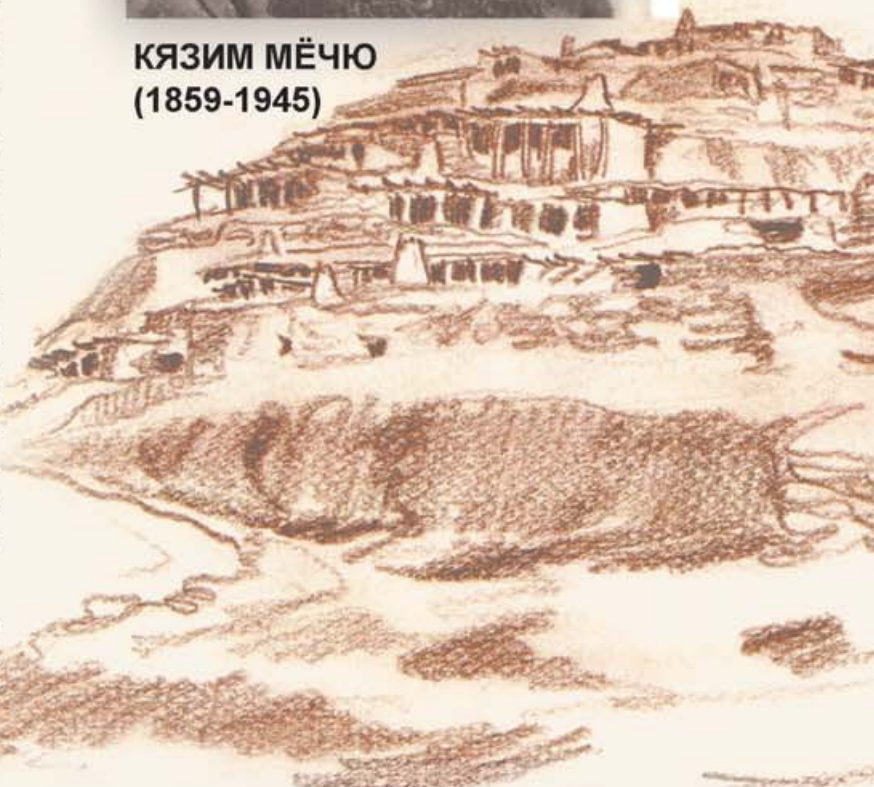
Ышыкь... Шыкь... Шыкьы... Эл жаратылгьынчы аталгьан аты. Ышыкь жерде кьуралгьан эди эл. Сайланган жерде. Жел, боран келсе да, элге хата этмезча, башы бла уча. Булутла, тегерекде тик таулагьа тартына, бийигирекни оза. Кьар юзюлгени, ырхы келгени болса да, элге жетмей, эки жаны бла кете, сакьланырча. Табийгьат кьыйынлыкьдан жашырыныракь. Жашау этерге, мал тутаргьа да ышыгьыракь. Ата-бабаларыбыз таула ичинде эл-журт салыр жерлени сайлай биле эдиле. Чаллыгьы, сабанлыгьы, мал кютюу жери да болурча. Алайгьа Шыкьы деп атагьан, эшта, Назмучу болур эди...

Кюн да алайгьа алгьаракь тие, Кьар да алайда алгьаракь эрий. Жер да жаз башына алгьаракь ачыла... Кязимни юйчюю да алгьаракь чыгып...

АХМАТЛАНЫ А.

КЯЗИМ МЁЧЮ
(1859-1945)

ШАУАЛАНЫ АКАТ

(1928 – 1957)

Чынгыл кёгюбюз бийикге кетип,
Сериуюн аяз уруучу.
Кязим аппа да, назмусун тагьып,
Темирин тюе туруучу.

Гюрбежиси да туурадан кьарап,
Сюрюуюн кютген кьойчулай,
Шыкьы элчиги ырахат болуп,
Арып олтургьан тойчулай...

КЪЫЗЧЫКЪНЫ БЕШИК ЖЫРЧЫГЪЫ

Бёлляй-бёлляй, бёлляй-бёлляй,
Бёлейим,
Къызчыгъымы бай юйледе
Кёрейим.

Сау-саламат чыгъып кетсин
Бешикден.
Ляй, ляй, ляй-ляй-ляй,
Бешикден.

Ойнап-кюлюп келсин къызчыкъ
Эшикден.
Ляй, ляй, ляй-ляй-ляй,
Эшикден.

Ляй, ляй, ляй-ляй-ляй,
Ляйлыкъдан,
Къызчыкъ дырын жыйып келсин
Жайлыкъдан.

Ляй, ляй, ляй-ляй-ляй,
Ляйлансын,
Къызчыгъыбыз къызла ичинде
Сайлансын.

Ляй, ляй, ляй-ляй-ляй,
Ляйлансы,
Сау ёсдюрсюн муну тапхан
Анасы.

Ляй, ляй, ляй-ляй-ляй,
Ляйлахдан,
Уллу ырысхы келсин санга
Аллахдан.

Кязимни алыкъа биз эшитмеген, билмеген, кёрмеген сёзю, назмусу, жыры бюгюн-бюгече да табыла тургъанына бу бешик жырчыгъы да шагъатды. Жангы китабы басмагъа хазырлана туруп, аллыбызгъа ышаракюле келген, жылла тюгендирмеген, жылыулугъун тас этмеген жырчыкъ! Шыкъыда тууп ёсген Шауаланы Хасимни къызы Додуланы Азийзаны жюрегинде сакъланнганды. Назмуну 1994 жылда аны къызы Додуланы Асият къагъытха тюшюрюп къойгъан эди. Ол айтханнга кёре, анасына Азийза деп аталгъаны да Кязим бла байламлыды «НЮР»

Эски Бызынғы.

Ким биледи бу керти хапарда Атлы да, гитче Кязим да, бу суратда бар эселе да...

КЯЗИМ БЛА АТЛЫ

Кязим деген жашчыкъ алыкъа сабийчик эди, мектепге барыр заманы да жетмеген. Сырт талада тенгчиклери бла ойнай болады да, хапар келеди:

Хей, сабийле, неди былайда бу оюнугъуз?! Анда, Сырт талада, аш юлеше турадыла!

Ол хапарны эшитген сабийле бары да ары, Сырт талагъа, ол аш юлешине тургъан жерге чабып кетедиле. Кязим деген жашчыкъ, къолунда таякъчыгъы, аякъчыгъындан болалмай, артха къалып къалады. Сора, бир келе тургъан атлыны аллына барып, анга алай айтханды:

Мен, ёсюп, уллу жаш болсам, – дегенди – арабча иги юйренсем, сени ючюн Къуранны он кере окъурма, мени

ол аш юлешинген жерге элт!» – деп тилегенди.

Атлы жашчыкъны, сёзюне да уллу сейир этип, узалып ат боюнуна алгъанды. Сора атын къызындырып, ол Кязим деген жашчыкъны ол аш юлешине тургъан жерге жетдиргенди...

Ол кюнден сора кёп заман озгъанды.

Гитче Кязимчик да ёсгенди, уллу жаш болгъанды, арабча да иги юйренгенди, сора... Сора ол эртте аны ол аш юлешинген жерге жетдирген ол атлы ючюн да деп, Къуранны он кере окъуп чыкъгъанды.

Ма аллай, сёзюне кертичи жаш болуп ёсген эди бизни бюгюн да назмулары бла къууандыргъан, сабийча ышара тургъан акъсакъал Кязимибиз.

Р. БИЯС

КЯЗИМ

*Суу бойнунда
жангыз талчыкыгъа
айтылгъан назму*

Суу бойнунда ариу чакъдынг,
Сен Кязимни кьууандырдынг,
Кишиуларынг жумушакъла,
Кёз жапсара тургъанчыкъла.

Сен былайгъа кьайдан келдинг,
Жангызлайын кьалай ёсдюнг?
Къабышмай, кыш кьалай турдунг,
Борандан кьалай кьутулдунг?

Жокъ эгечинг, кьарындашынг,
Жокъ не жууугъунг не да кьоншунг,
Ананг, атанг жокъ кьатынгда, –
Кьалай ёсдюнг суу бойнунда?

Мен сындырмам сени, кесмем,
Кишиучукъларынгы эзем.

Аллайладан тьойюлме мен,
Менден кьоркьуп, ийилме сен!

Аллынгда мен ийилейим,
Санга мен хурмет берейим,
Тауларымы бир ийнагъы,
Тураса чыммакъ акъ чагъып!

Сенляй назикни кесерге,
Башына аман кюн берирге
Сьуйгенле аз тьойюлдюле, –
Жюреклери чьойредиле!

Ала сени кёрмесинле,
Эчкиле кемирмесинле!
Кьуйсюз желле бюкмесинле,
Кьуйсюз кьолла кесмесинле!

Биз жашагъан дуния кьуйсюзд,
Кёп жан жоюлад кезиусюз!
Сакъ бол, тау суу бойнунда тал,
Ёс, чакъ, кьууан! Хайда, сау кьал!

КЯЗИМ БЛА БАЙ

Кязим гюрбежисинде бир жарлы адамгъа оракъ ишлей болады. Ол кезиуде бир бай киши кирип келди.

Келди да, ол бай алай айтды Кязимге:

– Жарлыгъа оракъ ишлегенни къой да, мени ишими эт. Андан не хайыр кёрлюксе! Мени уа мирзеуюм, жауум да барды. Мени ишими эт. Хакъына – ауузунг айтхан мардады, – деп.

Кязим:

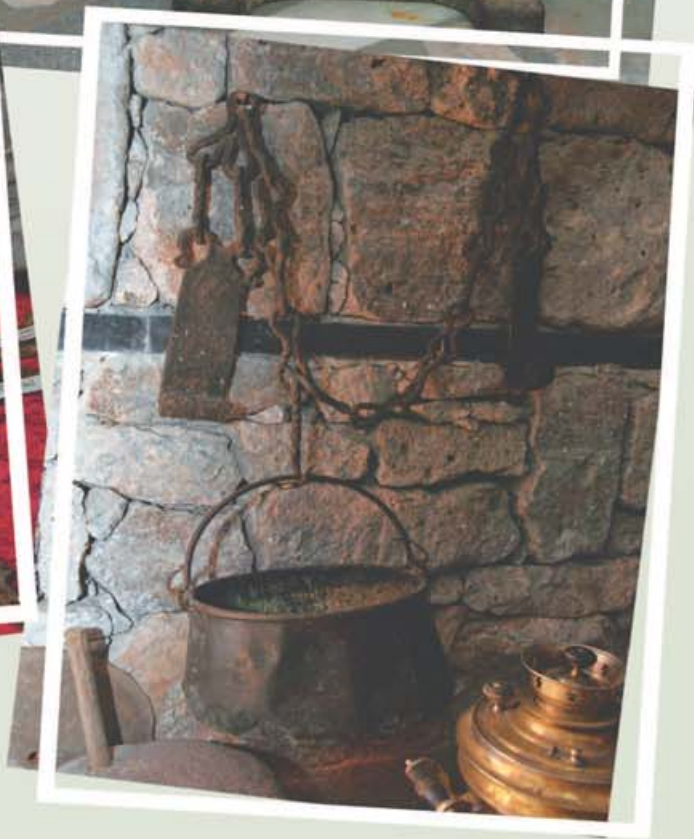
– Угъай, – деди. – Ол жарлыды, ашаргъа азыгъы жокъду. Анга оракъны терк ишлеп бермесем, сабанын не бла орлукъду? Ачлай турур. Сабийчиклери да къыйналырла. Сени уа – ашынг-сууунг, мирзеуюнг, жауунг да бар. Ач туюкулсе, сакъласанг да, хатасы болмаз.

Не этерик эди бай киши, темирин ишлетирча, Кязимни гюрбежисинден сора элде башха жер жокъ, турду сакълап... Кязим ол жарлы кишиге оракъ ишлеп бергинчи.

АХМАТЛАНЫ А.

Малкъар халкъны зор бла 1944 жылда кечюрюлгенине аталгъан Мемориалдан суратла.

КЯЗИМ МАЛКЪАР САХНАДА

1940 жылда фахмулу малкърарлы жашла бла кызыла, Москвада беш жыл окъуп, бийик сахна билим алып кыайтханларында, Малкърар сахнада испанлы драматург Лопе де Веганы «Къой шаудан» драмасын къргюзтген эдиле. Кязим залда олтуруп болады. Оюн бошалгъанда, сахнагъа чыгып, Малкърар артистлеге биринчи алгыыш сёзюн айтады, ызы бла, пьесаны баш жигити – Лауренсияны сыфатын кыурагъан Кючмезланы Шарифаны кыуачакълап: «Халккыбызда быллай фахмулу кызыла болгъаны бизге кыаллай уллу насыпды!» – дейди.

Кязимни закийлик сезими айтдыргъан эди ол сёзю. Кючмезланы Шарифагъа, халккыбызны биринчи сыйлы артист кызына, жетген фахму бюгюнда жокъду. Аны ол фахму жулдузу ызындан келген жазыучулагъа жол къргюзтгенлей да турады. Анга ыразылыкъларын билдиргенча. Малкърар жазыучула да Кязимни поэмаларына, дастанларына кере сахна чыгъармала жазадыла. Алай бла Закий Назмучугъа ыразылыкъларын да билдире. Ол затха биринчи кере эс бургъан Маммеланы Ибрагим болгъанды. Кязимни «Жаралы жугъутур» деген поэмасына кере сахна чыгъарма жазып, 1965 жылда, сахнада Кязимни сыфатын къргюзтген да кеси этеди. Жазыу ишге да, сахнада сыфат кыуараргъа да Ибрагимни бирча тауушлукъ фахмусу болгъаны ачыкъланады. Аны ол иши театрны тарыхына киргенди.

Кязим дин ахлусу болгъанын да жашырмай, Кязимни халкк аккылманы, закий назмучу, аны бла бирге уа кесин кетюрмеген, бир темирчи, бир

элли кыадарында къргюзтгенди. Терликни кетюрмеген, тюзюн айтыргъа кыоркымагъан, зорлуккыгъа баш иймеген, азатлыкк кюсеген, халкк насыбы кыайдагкысын билсе, аякъларын ат этип жетерик поэтича. Кязим кертиси бла да аллай адам эди. Ол сахна чыгъарма туурагъа чыккыгъан заманда, дин ахлулагъа онг кезден да кыарамай эди кырал. Болсада, Маммеланы Ибрагим ол затны тийишлисича эталгъан эди. Аперим!

Маммеланы Ибрагимни закий назмучу бла байламлы дагкыда бир уллу жетишими Кязимни «Бужигит» дастанына кере «Сюймеклик поэмасы» деген трагедияны жазгъаныды. Ол чыгъармагъа Кязим айтхан оюмну кез туурагъа келтирип къргюзтгенди. Унутулмаз сахна сыфатла кыурагъанды. Аны сахнагъа салгъан Кыулийланы Борис эди, фахмулу режиссер. Ибрагимни «Сюймеклик поэмасы», трагедия чыгъарманы излемине кере, назму бла жазылгъанды. Малкърар драматургияда ол биринчи «таза» трагедияды.

Белгили назмучубуз Ёлмезланы Мурадин да Кязимни «Тахир бла Зухура» деген дастан сахна чыгъармагъа буруп къргюзтгенди.

Кыарачай-малкърар халкк сынагъан кечгюнчюлюк азапны юсюнден биринчи драманы – «Азап жолну» жазгъан Тёппеланы Алим: «Бу пьеса Кязимсиз боллукк туююл эди», – дегени белгилди. Тёппе улу поэтни Кызахстанда ахыр кюнлерин суратлайды. Жаш актёр Бачиланы Ахмат Кязимни сыфатын бир да алапат къргюзтюп, драмалы фахмусун ачхан эди.

Дуниядан кете туруп, азап жолу игликке чыгъарлыккына ийнанып, халккына тёзюмню, бирликни осуятын этеди.

САРАККУЛАНЫ Асият,
театр кесаматчы, журналист.

Бачиланы Ахмат Кязимни сыфатын көргюзтеди.

Маммеланы Ибрагим Кязимни сыфатын көргюзтеди.

Халықаралық мәдениет және спорт министрлігі
Қызылорда облысы
Али Шотанұлы атындағы
ҚЫРАЛ ДРАМАТЕАТРЫ

ЖАРАЛЫ ЖУГЪУТУР

Малқар труппасы
ПРОГРАММА

1965 – 1966 жылғы сезонда

«Жаралы жугъутур» оюнну программасы.

САБИЙЧИКЛЕГЕ ЖОМАКЪ

Кязим хажи, сабийчиклени тегерегине жыйып, алагъа кеси къурагъан жомакъчыкъланы айтыргъа бек суйюучю эди дейдиле. Не медет, иш этип, заманында аланы киши жыйып кюрешмегенди. Унутулгъандыла. Бу тебен басмаланган жомакъчыкъ да шыкъычы Гайыланы Хабийбуллахны эсинде сакъланганды, сабий заманында Кязимни кесинден эшитгени.

Ким биледи, бу затны окъуп, Кязимни аллай жомакъчыкъларындан аппагъызны, аммагъызны эсинде сакъланганы табылып иш къалгъаны болса да...

«Нюр»

КЯЗИМ МЁЧЮ

ТЮЛКЮ БЛА АДАКЪА

Тюлкю, эт ашаргъа эсине тюшюп, адакъаны ызындан болады.

Адакъа, аны эслеп, чалман башына къонады да, къычырып башлайды.

Тюлкю:

– Шуёхум, не къычыраса алайда? – деп сорады.

Адакъа уа:

– Тюш намаз болгъанды да, азан къычырама, – дейди.

– Тюш сора, намаз этейик.

– Тохта, – дейди, – алайда эки уучу келе турадыла, ала жетсинле да, бирге намаз этербиз.

Ол заманда тюлкю:

*– Керти айтаса, шуёхум,
Сенден алгъа ёлейим,
Абидезим бузулду,
Абидез алып келейим, –*

деп къачады.

КЯЗИМНИ КЮНЛЕРИ

*Ыразыма барына –
Сыйлы жеуукъларыма,
Жерибизни халкъына,
Жашларына, къартына.*

КЯЗИМ

Кязимни сёзюню нюр жарыгында

Ежемесячный
литературно-художественный
журнал для детей

«НПО» («Свет») № 11–2019 г.

Выходит
с января 1982 года
На балкарском языке

Учредитель:
Государственное
казённое учреждение
Кабардино-Балкарской
Республики «КБР–Медиа»

И.о. главного редактора
А. А. САБАНЧИЕВА

Редакция:
Л. АХАЕВА
А. БЕГШЕВ
М. БЕШПАЕВ
Т. БИТТИРОВА
Ж. ГУЗЕЕВ
А. МИШАЕВА
М. ОЛЬМЕЗОВ

Оформление
И. АККИЗОВОЙ

Компьютерный набор и вёрстка
А. МИЗШЕВОЙ

Журнал зарегистрирован
Управлением Федеральной
службы по надзору в сфере связи,
информационных технологий
и массовых коммуникаций по
Кабардино-Балкарской Республике
Пер. ПИ № ТУ07-00124 от
11.01.2018 г.

Сдано в набор 07.10.2019
Подписано в печать 06.11.2019 г.
Выход в свет 29.11.2019 г.
Формат 60x90 1/8
Бумага мелованная
Гарнитура литературная
Уч.-изд. л. 2,7
Тираж 1000 экз.
Заказ № 336
Индекс 73908

Стоимость одного номера
по подписке через ФГУП
«Почта Россия» – 14,83 руб.;
за 6 месяцев – 88,98 руб.
Адрес редакции: 360017,
г. Нальчик, пр. Ленина, 5.
Тел.: 42-37-27; 42-14-19.
agira.sabanchieva@mail.ru

Адрес издателя: 360017
г. Нальчик, пр. Ленина, 5.
ГКУ «КБР–Медиа».
Дом печати.

Отпечатано в типографии
ООО «Тетраграф»
360000, КБР, г. Нальчик,
пр. Ленина, 33

Отпечатано в полном
соответствии с качеством
предоставленного электронного
оригинал-макета.

Джангуразланы Рашид